

Kyrka & Folk

NR 12, 24 MARS 2011, 88 ÅRG.

Känner stöd från "storebror" Rosenius sid 4

*Jan-Ulrik Smetana är pastor på Missionsgården
Fridhem i Vännäs, Västerbotten.*

Foto: Per-Anders Grunman

MER UR INNEHÅLLET:

”Jesus din förtjänst låt vara hela min teologi”

Kyrka och Folk besöker de rosenianska väckelsebygderna i Umeåtrakten och träffar Jan-Ulrik Smetana, som är missionsgårdspastor på Fridhem. Det är morgon och solen lyser starkt på snön i gläntorna och de oerhört vackra kulturminnesmärkta byggnaderna, som utgör missionsgården. Ungdomar kommer undan för undan till sportlovslägret och pastor Smetana tar emot med ett fast handslag och samtalar med var och en.

Jan-Ulrik Smetana har växt upp i Evangelisk-Luthersk Mission – Bibeltrogna vänner (ELM-BV). Jag får träffa hans föräldrar, som ger ett varmt intryck. Jan-Ulrik, som ibland kallas Janne, är ett barn av den gamla väckelsen. Hans far var predikant och den ledande personen i uppbyggnadsarbetet av Fridhem.

– Jag har väl haft två stora uppgifter i livet. Den ena var målarfirman som min ena son har tagit över och den andra är Fridhem, som nu Jan-Ulrik är pastor för, berättar Rolf Smetana.

Andligt arv

Man märker att Jan-Ulrik är stolt över sitt andliga arv.

– Jag är uppväxt med högläsning av Rosenius dagbeaktelse. Pappa kallade på oss och vi satte oss stora som små. Det var inte så mycket frågan om vi barn förstod eller inte, men vi satt och lyssnade. Och jag tror att det präglade oss. Både under min studietid och nuvarande gärning så känner jag liksom ett stöd av denne bortgångne storebroder. Rosenius värdesatte prästämbetet som något givet av Gud, men också den fria lekmannaverksamheten. Och det är med glädje och tacksamhet jag tänker tillbaka på alla de

predikanter som reste här i Norrland och som på ett enkelt och klart sätt förkunnade om synd och nåd, ja, så har BV här uppe kommit till. Det finns många teologer som sagt och skrivit mycket, men det är få som likt Rosenius fått ett sådant andligt genomslag. Hans skrifter är själavård, han sysslade inte med människotankar utan med Guds ord, det tror jag är hemligheten till hans framgång. Dessutom fick han nåd att förkunna ett befriande evangelium, säger missionsgårdspastorn.

Jan-Ulrik har studerat teologi vid Församlingsfakulteten och fått sin pastoralutbildning vid Lutherstiftelsen i Göteborg.

– Jag sätter oerhört stort värde på min utbildningstid, som gav så mycket.

År 2005 prästvigdes Smetana inom Missionsprovinsen (Mpr).

– Efter min prästvigning fördjupades min tjänst på Fridhem till att innefatta en prästs alla uppgifter. Så här i efterhand ser jag detta som en Guds ledning. Jag har många gånger fått betjäna missionsvännerna inom ELM-BV i Norrland med dop och nattvard, och även ibland vigslar och begravning. Det har verkligen funnits behov av detta.

Fridhem är annars en lägergård, där vi planerar och genomför barndagar och ungdomsdagar, konfirmationsläger samt större lägerdagar vid påsk, nyår och varje sommar. Därtill har vi på Fridhem en församling med gudstjänstliv närmast varje söndag. Fridhem är alltså också en församlingsgård, kanske vår missionsgård är unik på det sättet. Med detta följer en del praktiska uppgifter. Vi förfogar över fyra stora K-märkta byggnader från sekelskiftet, med allt vad det innebär. Under terminerna fungerar vårt logement som elevhem, där vi tar emot ca 15-20 elever från Liljaskolan. På sommaren används logementet som vandrarhem. Vi har även god kontakt med flyktingmottagningen i Vännäs och vi har därför ofta boende här från andra länder. Några är muslimer och detta tillsammans med att de flesta av eleverna här kommer från en sekulariserad hemmiljö ger Fridhem goda möjligheter att få vara en missionsstation. Och det händer inte så sällan att boende på elevhem/vandrarhem finner vägen

Missionsgården Fridhem tillhör Evangelisk Luthersk Mission – Bibeltrogna Vänner.

till att besöka våra gudstjänster, berättar Jan-Ulrik samtidigt som två afrikanska kvinnor hjälper till med lunchen för ungdomarna.

Smetanas primära kallelse är att predika på Fridhem. Men också att besöka övriga predikoplatser som ELM-BV har här i Norrland – från Docksta i söder till Piteå i norr. Under en termin hinner han besöka de flesta föreningar/vängrupper som idag utgör ELM Nord. De större sammanhangen finns i Umeå och i Vännäs. Vad menar du vara särskilt viktigt att ha med i en predikan?

– Det är en förmån att hämta predikotexterna ur evangelieboken. Varje text har sitt särskilda budskap och det är min bön till Gud att Ordet ska få tala till predikant och åhörare, varje tillfälle är unikt. Själv känner jag mig väldigt liten i uppgiften som predikant och min far brukar säga att det inte blir lättare med åren heller. Det är alldeles nödvändigt att Guds ord får avslöja vårt djupa syndafördärv. Utan den sker ingen omvändelse. I vår tid är det nog försummat. Men framförallt Herrens Jesu uppsökande kärlek till syndare, den gode Herdens kallande röst. Min kära mor, som nu är sjuk, påminde mig under mina teologistudier med sångstrofen ”Jesus din förtjänst låt vara hela min teologi”. Jag hoppas det får vara så också för mig! Jag har själv ett mörkt hjärta och har svårt att tro evangelium, och därför är det så gott att få tala och läsa och begrunda det, säger Janne Smetana.

Rörelser samarbetar idag

I Norrland finns flera traditioner och rörelser. Laestadianerna består av väst- och östlaestadianer och rosenianerna

återfinns i EFS, ELM och ELS (Evangelisk Luthersk Samling). Hur är samarbetet med de andra i norr?

– Idag har vi gott samarbete med framförallt ELS. I Skellefteå delar vi gudstjänstlokal i gott samråd med predikant Göran Holmgren. I Umeå sker ibland sammanlysning till Mariehemskyrkan. När församlingen på Fridhem ska hålla årsmöte i slutet på mars har Henric Staxäng, som är pastor inom ELS, lovat att medverka. Tidigare, när jag var barn, såg det helt annorlunda ut men nöden och tiden har fört oss närmare varandra, det är bra. ELS och ELM-BV har, som vi brukar säga, olika åkertegar men med gott utbyte. Vi håller regelbundna samtal om vårt uppdrag här i Västerbotten. Med laestadianerna ser det lite annorlunda ut. Men det är idag flera från det sammanhanget som gift in sig i ELM-BV. Och vår husmor här på missionsgården, Inger Heikki, har varit verksam i det sammanhanget många år. Inflytandet och utbytet finns alltså men på ett lite annat sätt. Genom Anders Alapää kanske detta utbyte kan fördjupas med tiden.

Biskop med förståelse för ELM

Vad kan det få betyda för ELM-BV:s sammanhang att Roland Gustafsson blivit Mpr:s missionsbiskop?

– Det var med stor glädje och tacksamhet till Gud, att Roland blev vald till biskop. Samtidigt blandades detta med en oro. Roland har ju haft en lång och trogen missionstjänst i ELM, en viktig post och med sin personlighet har han fått betyda mycket för vår rörelse under många år. Det är en förlust för ELM. Men personligen är jag glad att vi kan följas åt i Mpr och det är verkligen en förmån att jag

fått en biskop, med stor förståelse för mitt sammanhang. Jag hoppas och tror att det blir till välsignelse i stort, men gärna också för ELM i både söder och norr. Att det inte skulle vara så laddat, utan att Mpr kunde få vara ett stöd med kyrkliga handlingar för föreningar och församlingar i ELM, istället för risken att anpassa oss efter Svenska kyrkan. Tyvärr är bilden väldigt splittrad gentemot Mpr och det ser väldigt olika ut i söder och norr. Vad som sker längre fram får framtiden utvisa.

Vilka särskilda utmaningar ser du för ELM-BV framöver?

– Jag har ju mest insyn här uppe och ELM Nord utgör bara en tiondel av antalet ELM:are i stort. Men jag är uppväxt med gott utbyte mellan norr och söder, som tyvärr har minskat med åren. Att hålla fast vid Guds ord i praktiken, det tror jag är utmaningen. Att vi vågar och vill ta konsekvenserna av att vara bibeltrogna, i en tid när så stor anpassning sker. Tänk om vi också kunde känna en större glädje och tacksamheten över vårt lutherska arv. Idag sker en utmaning på det ekumeniska planet där vi söker predikanter i andra sammanhang än vårt eget och kanske det inte alltid är gemensam grund vi står på? Det spretar i dag. Jag tror också att vi skulle behöva en förnyad gemensam vision för vår rörelse när det gäller att sprida evangeliet i Sverige och andra länder.

När jag tänker på vårt sammanhang här uppe så behöver vi be om en andlig

förnyelse, att Guds ord blir mer angeläget för oss. Vi upplever ett vikande antal understödjare bl a genom utflyttningar. Att vi utan att tröttna går ut med Ordet även om inte så många samlas. Att vi tar gemensamt ansvar för regionen, för Fridhem o s v.

Missionsprovinsen

Hur ser man på Missionsprovinsen i Sverige-Finland?

– Bilden här liksom annars är väl inte entydig. Dock kan jag säga att det finns en rädsla att Mpr inte är tydlig nog i bekännelsen. Det finns dessutom en tendens hos lågkyrkliga att inte riktigt värdesätta god ordning med präst och biskop. Både osäkerhet vad Mpr:s identitet i praktiken är samt dess tradition, gör att flera ändå är avvaktande. Självt tror jag att Mpr kan få vara till gagn för oss utan att vår tradition därmed uttraderas, att t ex predikanter och präst kan få verka sida vid sida, och det sker i ELM Nord idag. Vi är mycket tacksamma att David Appell med familj verkar här uppe! David, som kyrkoherde på Lutherska kapellet i Umeå och Carl-Henrik Rehnström verkar som pastor i Strömsnäs kapell i Piteå. ELM Nord fungerar på de flesta platser idag som församlingar med Ordet och sakramenten i funktion och det är en utveckling som är god, säger pastor Smetana.

Jan-Ulrik berättar att han som präst sätter särskilt värde på stunderna vid Guds ord. Som missionsgårdspastor verkar han ha väl många olika uppgifter och då blir predikoförberedelsen en

särskilt tacksam tid att få stanna upp inför innersidan.

– Att förbereda predikan har jag haft både mina tyngsta stunder, det är ju varje gång en process av ”död till liv”, och mina bästa. Men att få förkunna evangelium om Jesus, tänk vad stort! Det är inte så vi får se resultatet, men Gud har lovat att hans ord inte återvänder utan att ha verkat det han vill. Det är en tröst. Det är också för mig en glädje när jag ser Missionsgården sjuda av liv. När barn, ungdomar och äldre här får lyssna till Guds ord och dela den kristna gemenskapen. Detta har varit en glädje för mig och jag hoppas det får fortsätta vara så.

Jag är också tacksam för att jag får resa runt i regionen och möta missionsvännerna. Jag tycker egentligen inte om att stå på estraden, men mötet med den enskilde i goda samtal det har gett mig mycket.

– Min vision för ELM Nord och min bön är att ELM Nord ska få växa till. Gud har inte lovat oss något märkbart. Jesus Guds rike kommer inte så man kan se det med ögonen. Det är en skatt att vi har Guds ord och sakramenten, med detta har vi allt! Att vi får växa till i tro men också att flera blir funna av den gode Herden, det är min förhoppning, säger Jan-Ulrik Smetana och ger oss i andra landsändar ett bibelord: ”Om en lem lider, så lider alla med den. Om en lem hedras, gläder sig alla lemmar med den.” (1 Kor 12:26)

Text och foto: Per-Anders Grunnan

Husen på Fridhem tillhörde förr ett regemente och är K-märkta.

